

OKYANUS VE CABO VERDE ADALARI

Acı tatlı günler geçirdiğimiz Kanarya Adaları'ndan ayrılıyor. Okyanusta olmayı ikimiz de özledik. Tabii Uzaklar II de... Doğu Atlantik'teki bir başka adalar grubuna, Cabo Verde Adaları'na gidene kadar günlerce onun kucağında sallanacağız. www.osmanatasoy.org

Artık bu limandan da demir alma zamanı geldi. Sabah erkenden kalkıp son alışverişler için karaya çıkıyoruz. Önce balıkçı iskelesindeki pompadan taşınan bidonlarla eksilen mazot tamamlanıyor. Ardından köyün marketinden kumanya takviyesi yapılıyor. 7 ekmek, 4 şişe Elegido şarabı, 12 adet 1.5 litrelik iyi su, 12 yumurta, birer kavanoz reçel ve nutella, yol boyu yetecek kadar domates, patates, soğan ve elma naylon torbalar içinde Uzaklar II'nin bağlı olduğu iskeleye taşıyor. Torbaları tekneye koymadan önce içindekileri iskeleye boşaltmak gerek. Markette gayet iri hamam böcekleri görmüştük. Hamile bir böceğin veya kutulardan birinin kenarındaki minicik yumurtasının tekneye girmesi felakete neden olabilir. Sıcak iklimde

inanılmayacak kadar hızlı üreyen bu hayvanların ortalıkta gezinmelerini, yiyeceklerimize ortak olmalarını istemiyoruz. Torbaların içindeki malzeme tek tek kontrol edildikten sonra tekneye yerleştiriliyor.

YENİDEN AÇIK DENİZDE

Limandan ayrılmamız öğleden sonrayı buldu. Uzaklar II Resting'a'nın küçük mendireğini dönerek açık denize çıkıyor. Doğudan hafif bir rüzgâr esiyor. Yelkenleri basıp 213 derece rotasına giriyoruz. 705 mil mesafedeki Sal Adası'na kadar pusulamız hep bu rotayı gösterecek. Atlantik Okyanusu'nun bu kesiminde, Cabo Verde Adaları'na kadar önümüzde başka kara parçası bulunmuyor.

Ertesi gün sabaha karşı hava tamamen kaldı. Okyanusun ölü dalgalarında sallanarak

Uzaklar'a can verecek olan rüzgârı bekliyoruz. Açık denizlerde rüzgâr yoksa tekne de, biz de birer hiçiz. Bekleyiş uzun sürmüyor. Güneşin ufukta görünmesiyle birlikte yelkenlerimiz yeniden rüzgârla doluyor.

İlk iki gün ikimizin de pek keyfi yoktu. Çıktığımız her yeni uzun seyirde ilk günler hep böyle geçer. Bu seyirde de aynı oluyor, canımız yemek pişirmek dahi istemiyor. Neyse ki Sibel yola çıkmadan evvel koca bir tencere çorba pişirmişti. Teknede çok sık kullandığımız yedi litrelik bir düdüklü tencere var. Sibel yarından çoğunu dolduracak kadar sebzeli mercimek çorbası pişirmiş. Malzemesi fazla gelince içindeki çorbadan ziyade püreye benzemiş. Ama iyi de olmuş. Tabaklarımıza birer kaşık bu bulamaçtan koyup üzerine sıcak su ilave ediyoruz. Tencere bitmek bilmiyor.

YARI YOLDA

Yola çıkışımızın üçüncü günü yarı yolu geçiyoruz. Her gün seyir defterini yazıyorum. Bugün de şu satırları yazmışım: "Gece güverteye gene bir sürü uçan balık düşmüş. İrilerinden yedi tanesini

temizleyip kaldırdım. Vardıya teslim edip yattım. Öğlene kadar uyumuşum. Kalktığımda Sibel balıkları kızartmıştı. Yerken kuyruk yüzgeçlerinin alt kısmının üsttekenden daha uzun olduğunu gösteriyor. "Bu yüzgeç sudan dışarı fırlayabilmeleri için böyle gelişmiş" diyor. Bakıyorum, sahiden öyle. Diğer balıklarınkinden farklı... Bu güne kadar hiç dikkat etmemişim.

Akşamüstü rüzgâr 6 kuvvete yükseldi. Denizler hemen irileşti. Ancak tekne zorlanmadan ve zikzak çizmeden gidiyor. Dümende fazla yük yok. Uzaklar'la yıllar önceki Atlantik geçişimizi hatırlıyorum. Tekne sarhoş gibi bir o yana, bir bu yana yalpalıyordu. Karayıpler'e varana kadar fazladan 100, 150 mil yapmıştık. Ne günlermiş, neler çekmişiz. Tabii o zaman farkında değildik. Her şey çok güzeldi. Güneş battıktan sonra havuzlukta oturup meditasyon yapıyoruz. Sibel, "Okyanus tüm hırslarımızı, öfkelerimizi yıkasın, olumsuz enerjimizi alıp götürsün" diyor. Daha sözlerini bitirmeden de babasını hatırlayıp ağlamaya başlıyor. Babasını kaybettiği için son zamanlarda çok hassas..." ➤

KARA GÖRÜNDÜ

Beşinci gün güneş batarken Sal Adası pruvamızda gözüktü. Ufukla bir, dümdüz bir ada. Gece yarısını bir saat geçe adanın kuzeybatı burnu Preta'yı bordalayınca rotamızı güneye çevirdik. Adanın kuytusuna girince okyanusun sonu gelmez dalgaları yerini sakin bir denize bırakıyor. Kuzeydoğudan esen hafif bir rüzgârla, beş mil güneydeki Palmeria limanına doğru iniyoruz. Gece vakti bilmediğimiz yerlere girmemeye çalışırız. Ancak elimizdeki ayrıntılı haritaya ve kılavuz kitaba güvenerek bu sefer limana karanlıkta girmekte bir sakınca görmedik. Kılavuz kitap liman girişindeki beş büyük gemi dubasından üçünün ışsız olduğunu, dikkatli davranılması gerektiğini yazıyor. Sibel yolu göstermek için elinde projektörle başa gidiyor.

Ağır yolla liman girişine doğru ilerlerken Sibel'in baş üstünden koşarak havuzluğa geldiğini, oradan da hızla kamaraya girdiğini görüyorum. Ne oldu acaba... Endişeyle arkasından içeri giriyorum. Tuvalette eli karnında sancıyla kıvraniyor. Yüzü kireç gibi beyaz... On beş dakika sonra çıktığında hâlâ kötü görünüyor. Kolonyayla yüzünü, şakaklarını ovuyoruz. Öğlen yediğimiz dorado dokunmuş olmalı, ya da limana varış gerginliği... Biraz kendine gelince dubaların arasından dolaşarak içeri girip demirliyoruz. Güneşin doğmasına daha birkaç saat var. Uzun bir yolu daha tamamlamanın huzuruyla karadan yansıyan soluk ışıklara bakıyorum. Sibel kamaradan bir kupa sıcak ıhlamur uzatıyor. Keyifle tütün torbama uzanıp yeni başladığım sigaradan bir tane sarıyorum.

Sao Nicolau'nun kuzeyindeki geniş bir sahaya, çoğunda yerleşim olmayan adalar serpiştirilmiş. Adalar arasından dikkatle geçip, bazılarında birkaç gün demirleyerek kuzeye doğru çıkıyoruz.

ATATÜRK

Sabah uyanıp, nasıl bir yere geldiğimizi görmek için güverteye çıktığımızda Atatürk'le göz göze geldik. Ata kısa bir mendireğin ucundaki, gece yanmadığını fark ettiğimiz fenerin altından bize doğru bakıyordu! Çok şaşırдық. Portresinin boyandığı mendirek duvarının üzerine Türkçe isimler yazılmıştı. Bandırmalı Haluk, Adanalı Ahmet, Ardeşenli Şahin, Ofli Temel... Buraya gelen Türk gemiciler olmalı. Vatan hasretlerini liman duvarlarına yansıtmışlar anlaşılır.

Botu indirip giriş işlemlerini yapmak üzere karaya doğru kürek çekmeye başlıyoruz. Evrak çantasıyla Göçmen Polisinin bürosuna doğru

yürürken canım sıkın. Bugüne kadar birçok ülkeye giriş yaptık. Resmi dairelerin tozlu odalarında kimsenin hiçbir zaman okumayacağı uzun formlar doldurduk. Görevlilerin tuhaf sorularına muhatap olduk. Aklımda bu düşüncelerle yıkık dökük bir binanın kapısından içeri giriyoruz. Ancak içeride hiç ummadığımız bir muameleyle karşılaşıyoruz.

Eski bir Portekiz sömürgesi olan Cabo Verde Cumhuriyeti bugüne kadar en kolay giriş yaptığımız ülke oluyor. Birkaç masa ve dolabın bulunduğu odada, üniformalı bir polis memuru tahta sandalyesinde kaykılmış, televizyondaki futbol maçına bakıyor. İçeri girince yan gözle ▶

Yavuz N gemisinin kaptan köşkünde...

Atatürk portresinin olduğu mendirek duvarı.

Sibel ilk defa zıpkınla dalarak bir balık vurdu.

bizi süzüyor, ama istifini bile bozmuyor. Ayakta beklerken odaya giren bir başka polis elimdeki pasaportları alıp rastgele açtığı ilk sayfaya mühürleri basıyor. Geri uzattığı pasaportları alıp dışarı çıkıyoruz. Binaya girmemizle çıkmamız arasındaki süre bir dakika bile sürmüyor.

CABO VERDE'DE TÜRK GEMİSİ

Cabo Verde'nin bugünkü halkı Afrikalı eski kölelerin torunları ile Portekizlilerin karışımı güzel bir ırk. Uzun boylu, narin yapılı bir vücutta, ince yüz hatlarına sahip yerlilerin erkekleri yakışıklı, kadınları çok güzel. Yolu buralara düşen birçok Avrupalı erkek bu güzel kadınlara gönlünü kaptırmış, kimi buraya yerleşmiş, kimi evlenip ülkesine götürmüştü. Kadınlar sütünü andıran bacaklarının üzerindeki biçimli vücutlarına yeşil, kırmızı ve sarı renklerin hâkim olduğu pareolar sarıyor. Kadın, erkek, çocuk hemen herkesin üzerindeki tişörtte, gömlekte Bob Marley'in resmi gözüküyor. Sokakta tanıştığımız Becü adlı bir yerlinin söyledikleri adalardaki Bob Marley hayranlığını gösteriyor, "Bob Marley Afrika'nın ve Cabo Verde'nin İsa'sıdır!"

Gelişimimizden iki gün sonra Yavuz N adlı bir Türk gemisi rıhtıma yanaşıyor. Yavuz N bir yıldır İtalya'dan Cabo Verde'ye çimento ve inşaat malzemesi taşıyormuş. Çoğu Karadenizli olan mürettebat aylardır seferdeymiş. Bir akşam gemi süvarisi İsmet Akpınar'ın konuğu olarak gemiye yemeğe gidiyoruz. Mürettebat balığa meraklıymış. Seyirdeyken arkadan sırtı çekiyor, kocaman balıklar yakalıyorlarmış. Kış üstüne kurulan masada açıcıbaşı Remzi Usta'nın pişirdiği kılıçbalığını yerken İsmet Kaptan Türk gemilerinin artık kara listeden çıkarıldığını, yabancı limanlarda çektikleri çilenin ve kötü muamelelerin sona

erdiğini anlatıyor. Eskiden olduğu gibi artık limanlarda suçlu gibi karşılanıyorlarmış. Ticaret gemilerimizin beyaz listeye alınmasında, kendisi de denizci olan Ulaştırma Bakanı Binali Yıldırım'ın şahsi çabalarının büyük rolü olduğunu öğreniyoruz.

Doğu Atlantik Okyanusu'nda geniş bir alana yayılmış olan Cabo Verde Adaları kurak bir iklime sahip. Bazı adalarda yıllarca yağmur yağmadığı oluyormuş. 18 yaşına gelip de hayatında henüz yağmur görmemiş yerlilerin olduğu söyleniyor. Ticaret rüzgârlarının sürüklediği yağmur bulutlarını yakalayamayacak kadar alçak olan adalar boz renkli düzlüklerle kaplı. Dağlık adaların yüksek kesimlerinde ise insanı hayrete düşürecek kadar farklı bir iklim var. Sibel'in zıpkınla dalarak hayatının ilk balığını vurduğu Sal'den sonra geldiğimiz Sao Nicolau Adası bu tür bir ada. Siyaha çalan kıraç yamaçlarında tek bir bitkinin dahi gözükmediği adanın zirvesine yaklaşık 3000 metre adeta sihirli bir kapıdan geçiyoruz. Önümüzde

yemyeşil ormanların, çağlayanların, tropik çiçeklerle kaplı köylerin bulunduğu, masallardaki gizli bahçeleri anımsatan yeşil vadiler uzanıyor.

ADALAR ARASINDA

Tarrafal adlı kasabanın önünde demirliken güneyde oluşan bir alçak basınç merkezinin bulunduğu yer yakınından geçeceğimizi öğreniyoruz. Kötü havayı haber alan diğer denizciler akşam vakti apar topar demir alarak daha kuzeydeki daha korunaklı demir yerlerine doğru hareket ediyorlar. Biz gitmekte kararsız kalıyoruz. Biraz da, zaten kuzeye gidecek olan Fransız denizcinin bilgisayarına gelen hava durumunu abarttığını düşünüyoruz. Neticede Fransız, demir yerindeki hepsi Fransız olan diğer denizcileri de yanına alarak gidiyor. Koyda tek başımıza kalınca önce tedirgin oluyoruz. Ancak beklenen hava geldiğinde korkulacak kadar sert olmadığını görüyoruz.

Sao Nicolau'nun kuzeyindeki henüz sövreyi tamamlanmamış geniş bir sahaya, çoğunun üzerinde yerleşim olmayan adalar serpiştirilmiş. Uzaklar II adalar arasından dikkatle geçip, bazılarında birkaç gün demirleyerek kuzeye doğru çıkıyor. Denizin içinden piramit gibi yükselen vahşi görümlü Branca Adası'nın sarp yamaçlarında deniz kuşları, mercan kayalıkları ve lav taşlarıyla çevrili kıyılarında ise kocaman papağan balıkları, sakallı orfozlar, benekli mürenler yaşıyor. Upuzun kumsallarla çevrili St. Luzia Adası'nı ise dünyada sadece bu adalarda bulunan serçe iriliğinde bir kuş mesken tutmuş. Issız adaya zaman zaman komşu adalardaki köylerinden gelen balıkçılar uğruyor. Sivri burunlu 6-7 metrelik ahşap kayıklarla avlanan bu balıkçılar belki de dünyanın en gözü pek denizcileri. Siyah tenleri güneş ve tuzdan meşin gibi olmuş, gübre çuvalından yapılmış yelkenleri ile okyanus adaları arasında avlanıyor. Bazen bu ıssız adaya uğrayıp kamp kuruyorlarmış. Dillerini anlamamak da aralarında iki ilginç gün geçiriyoruz. Balıkçılar avdan dönünce önce tutulan balıklar tuzlanıyor. Arkasından sahildeki çadırın önünde yanan ateşin etrafında halka olunuyor. Dibi ıslı, oraya buraya çarpmaktan yamulmuş tencerelerde patates ve balıktan oluşan akşam yemeği pişiyor. Yemeğin üstüne tütün torbaları çıkıyor. Sarılan sigaralar tütürülürken sessizce konuşmaya başlıyorlar. Bu ıssız adalara dair kim bilir ne hikâyeler anlatıyorlar. **MBY**

Cabo Verdeli balıkçılar.